

ЗАТВЕРДЖЕНО

Протокол засідання Вченої ради
комунального закладу вищої освіти
«Хортицька національна
навчально-реабілітаційна академія»
Запорізької обласної ради
16 квітня 2024 року № 7

Введено в дію 16 квітня 2024 р.
Наказ ректора Хортицької
національної академії
16 квітня 2024 № 90/од

**ПРОГРАМА ВСТУПНОГО ІСПИТУ
З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ**

для здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

для вступників зі спеціальними умовами вступу
на основі повної загальної середньої освіти

Запоріжжя
2024

Укладачі:

Чумакова К.О., кандидат філологічних наук, доцент

Глуценко Г.Б., старший викладач

Данченко І.Ю., викладач

Розглянуто на засіданні кафедри соціально-гуманітарних дисциплін та мовної підготовки протокол від «27» березня 2024 року № 7

Затверджено на засіданні Вченої ради комунального закладу вищої освіти «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» Запорізької обласної ради від «16» квітня 2024 року № 7

ЗМІСТ

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА	4
ХАРАКТЕРИСТИКА ВСТУПНОГО ІСПИТУ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ	6
МОВНИЙ ІНВЕНТАР І ТЕМАТИКА ТЕКСТІВ	9
МОВНИЙ ІНВЕНТАР – ГРАМАТИКА (АНГЛІЙСЬКА МОВА)	12
МОВНИЙ ІНВЕНТАР – ГРАМАТИКА (НІМЕЦЬКА МОВА)	14
МОВНИЙ ІНВЕНТАР – ГРАМАТИКА (ФРАНЦУЗЬКА МОВА)	15
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	18

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Сучасна парадигма освіти розглядає іноземну мову як важливий засіб міжкультурного спілкування. Такий підхід орієнтує процес навчання на формування у вступників загальноосвітніх навчальних закладів здатності до соціального контакту з представниками іншої мовної культури в найтиповіших ситуаціях мовленнєвої взаємодії. Досягнення цього рівня сформованості навичок та вмінь забезпечується взаємопов'язаним комунікативним, когнітивним і соціокультурним розвитком абітурієнта.

Мета іспиту – оцінка рівня навчальних досягнень вступників з англійської мови задля конкурсного відбору для навчання в академії.

Пропонована програма вступного іспиту з іноземної мови створена з урахуванням основних положень Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти, Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти (рівень B1) та рівнів навчальних досягнень учнів середніх шкіл, викладених у змісті чинної програми з іноземних мов для загальноосвітніх навчальних закладів України (2-11 класи), а також програми Міністерства освіти для складання ЗНО з іноземної мови.

Зміст завдань для здійснення контролю якості сформованості іншомовної комунікативної компетентності уніфікується за видами і формами виконання.

Об'єктами контролю є **читання і розуміння мови** як комунікативні уміння, а також **лексичний і граматичний аспекти** іншомовної комунікації через використання мови.

Зміст тестових завдань подається на автентичних зразках літературного мовлення прийнятого у країнах мови, яка складається, та відповідає сферам і тематиці ситуативного спілкування, зазначеним у шкільній навчальній програмі.

Завдання для визначення рівня сформованості іншомовної компетенції в **читанні** орієнтується на різні його стратегії: розуміння основної інформації (ознайомлювальне читання), повної інформації (вивчаюче читання) та пошук окремих фактів (вибіркове читання).

Джерелами для добору текстів є інформаційно-довідкові, рекламні, газетно-журнальні матеріали, уривки з художніх творів, зміст яких узгоджується з навчальною програмою. Тексти (для ознайомчого читання) можуть містити незнайомі слова – до 5%, а для вивчаючого та вибіркового читання – до 3%, про значення яких можна здогадатись із контексту, за словотворчими елементами, за співзвучністю з рідною мовою (слова-інтернаціоналізми). Загальний обсяг текстів не перевищує 1500 слів.

Контроль лексичної та граматичної компетенції (використання мови) передбачає визначення рівня сформованості мовних навичок: здатності самостійно добирати і утворювати лексичні одиниці відповідно до комунікативних потреб спілкування у межах сформульованих завдань. Основними засадами для вибору видів тестів і їх змісту слугують завдання комунікативно-когнітивного спрямування.

ХАРАКТЕРИСТИКА ВСТУПНОГО ІСПИТУ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Мета – визначити рівень сформованості іншомовної комунікативної компетентності у вступників відповідно до Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти, чинних навчальних програм та Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти.

Зміст тесту з іноземної мови визначено Програмою зовнішнього незалежного оцінювання з іноземних мов, затвердженою наказом Міністерства освіти і науки України від 26 червня 2018 року № 696 і Наказом Українського центру оцінювання якості освіти від 23 березня 2023 року № 36.

Загальна кількість завдань тесту – **32**.

На виконання завдань тесту відведено орієнтовно **60 хвилин**.

Тест з іноземної мови містить завдання трьох форм:

1. Завдання з вибором однієї правильної відповіді (5 завдань). Завдання має основу та чотири варіанти відповіді, з яких лише один правильний. Завдання вважають виконаним, якщо учасник/учасниця тестування позначив/позначила та зберіг/зберегла вибрану відповідь.

2. Завдання на встановлення відповідності (10 завдань). У завданні запропоновано дібрати заголовки до текстів / частин текстів із наведених варіантів; твердження до оголошень; запитання до відповідей або відповіді до запитань. Завдання вважають виконаним, якщо учасник/ учасниця тестування позначив/позначила та зберіг/зберегла вибрану відповідь.

3. Завдання на заповнення пропусків у тексті (17 завдань). У завданні запропоновано доповнити абзаци/речення в тексті реченнями / словосполученнями / словами з наведених варіантів. Завдання вважають виконаним, якщо учасник/ учасниця тестування позначив/позначила та зберіг/зберегла вибрану відповідь.

Вимоги до практичного володіння умінням читати для базового рівня (B1)

У тестах оцінюється рівень розуміння тексту, уміння вступника узагальнювати зміст прочитаного, виокремлювати ключову інформацію та

визначати значення незнайомих слів за контекстом або словотворчими елементами.

Вступник має вміти:

- читати (з повним розумінням) тексти, побудовані на знайомому мовному матеріалі;
- виокремлювати загальну інформацію та детальну інформацію із текстів, що використовуються в повсякденному спілкуванні;
- виділяти детальну інформацію про осіб, факти, події та інше;
- диференціювати основні факти і другорядну інформацію;
- розрізняти фактографічну інформацію та враження;
- сприймати точки зору авторів на конкретні та абстрактні теми;
- працювати з різножанровими текстами;
- переглядати текст або серію текстів з метою пошуку необхідної інформації для виконання певного завдання;
- визначати структуру тексту і розпізнавати логічні зв'язки між його частинами;
- встановлювати значення незнайомих слів на основі здогадки, схожості з рідною мовою, пояснень у коментарі.

Вступник читає і розуміє автентичні тексти різних жанрів і видів, розглядаючи їх як джерело різноманітної інформації і як засіб оволодіння нею.

Добір текстів для читання, а також ситуацій для писемного мовлення має здійснюватись відповідно до тематики спілкування, окреслені в Програмі з іноземних мов. Основними критеріями вибору текстів є їхня автентичність, прозорість, обсяг і відповідність інтересами сучасної молоді.

Вступник також має вміти:

- знаходити загальну та детальну інформацію із документів, що використовуються в повсякденному житті (короткі повідомлення для друзів, оголошення, проспекти, меню, розклад руху поїздів тощо);
- виділяти детальну інформацію про осіб, факти, події тощо; розрізняти фактографічну інформацію і враження;

- надавати точну та детальну інформацію в текстах, що стосується повсякденного життя, написаних розмовною літературною мовою;
- сприймати точки зору авторів на конкретні та абстрактні теми;
- розуміти різножанрові тексти, включаючи уривки художніх творів та творів публіцистичного стилю; розуміти структуру тексту і розпізнавати зв'язки між його частинами.

Типи текстів: статті з періодичних видань; листи; оголошення, реклама; розклади (уроків, руху поїздів тощо); меню, кулінарні рецепти; програми (телевізійні, радіо тощо); особисті нотатки, повідомлення; уривки художніх творів.

Вимоги до практичного володіння лексичним та граматичним матеріалом

У тестах оцінюється сформованість мовних умінь та навичок, а також якість засвоєння лексичного і граматичного матеріалу вступником, який повинен володіти необхідним словниковим запасом, вміти аналізувати і зіставляти інформацію, добирати синоніми, фразові дієслова, розуміти значення слів відповідно до контексту та логічні зв'язки між його частинами.

Мовний інвентар (лексика та граматики) не є окремим об'єктом контролю, а перевіряється в комунікативному контексті. Зміст завдань подається на автентичних зразках нормативного мовлення, прийнятого в країнах, мова яких вивчається, та відповідає сферам і тематиці ситуативного спілкування, зазначених у чинних освітніх програмах.

МОВНИЙ ІНВЕНТАР І ТЕМАТИКА ТЕКСТІВ

Тема	Лексичний діапазон
Я, моя родина, мої друзі	Особисті дані, місце проживання, члени сім'ї, їхній вік, професії та заняття, родинні зв'язки, щоденні справи та обов'язки, домашні справи та побут, родинні традиції та свята, види особистісних стосунків, друзі та їхні вподобання, стосунки з товаришами, особистість та її якості, зовнішність людини, риси характеру, норми поведінки, толерантне ставлення до оточуючих.
Помешкання	Види помешкань, дім, квартира, кімната, умеблювання
Одяг	Предмети одягу, види одягу, мода.
Покупки	Види магазинів, відвідування магазинів, асортимент товарів, покупки, ціна, гроші.
Харчування	Назви продуктів харчування /страв. Улюблені страви, приготування їжі, способи обробки продуктів харчування. Кухонні прилади, посуд, сервірування столу. Заклади харчування, меню, їжа, напої та закуски. Особисті пріоритети в харчуванні, смаки, уподобання. Традиції харчування, страви, національна кухня України та країн, мова яких вивчається.
Охорона здоров'я	Частини тіла людини, особиста гігієна, стан здоров'я Захворювання та їхні симптоми, відвідування лікаря, лікарські засоби, назви медичних закладів.
Стиль життя	Здоровий спосіб життя, режим дня.
Відпочинок і дозвілля	Вільний час, види відпочинку та занять, хобі, захоплення. Канікули. Розваги.
Мистецтво	Види та жанри мистецтва. Вплив мистецтва на естетичний розвиток людини, враження та емоції. Мистецькі фестивалі.
Кіно, театр і телебачення	Жанри. Відвідування театру/кінотеатру, елементи інтер'єру театру/ кінотеатру. Характеристика фільму / вистави / телепрограми

	Видатні актори.
Живопис	Жанри живопису. Відомі художники та їхні твори, опис картини Відвідування музею, виставки або галереї.
Музика	Улюблені музичні стилі, музичні жанри. Музичні інструменти. Музиканти, композитори, виконавці. Відвідування концерту.
Література	Літературні жанри. Улюблений письменник, поет, книга, літературний герой Відвідування бібліотеки, вибір книг для читання, характеристика прочитаної книги. Видатні письменники України та країн, мова яких вивчається.
Спорт	Види спорту, спортивні уподобання, спортивні події/змагання, спортивні клуби, секції. Обладнання для спорту/дозвілля, враження від матчу/змагань. Відомі спортсмени.
Погода, природа і навколишнє середовище	Пори року, погода, природні явища. Рослинний і тваринний світ, дикі та свійські тварини, домашні улюбленці. Навколишнє середовище, охорона довкілля, національні парки та заповідники, їх охорона, еко-туризм.
Подорож	Види транспорту. Підготовка до подорожі, проїзні документи, поїздка на канікулах, подорож Україною та країнами мови, що вивчається.
Засоби масової інформації	Преса, періодичні видання, телебачення, улюблена передача, Інтернет, спілкування в мережі «Інтернет».
Молодь і молодіжна культура	Молодіжні організації, молодіжний рух в Україні та світі, течії молодіжної культури життя і проблеми молоді.
Наука і технічний прогрес	Відомі вчені та винахідники. Винаходи, технології, сучасні пристрої в житті і побуті. Комп'ютерне обладнання, сучасні засоби комунікації й інформації. Вплив науково-технічного прогресу на життя людини й довкілля.

Рідне місто	Місцезнаходження, основні історичні й культурні відомості.
Україна	Географічне положення, клімат, населення та національності, адміністративний і політичний устрій, суспільно-політичне життя, природні ресурси, державні свята, великі міста, визначні місця й історичні пам'ятки, Київ.
Україна у світі	Міжнародне співробітництво, міжнародні організації: ЄС, ООН, Рада Європи.
Країни, мови яких вивчаються	Географічне положення та клімат, природні ресурси, населення; національності, адміністративний і політичний устрій, столиці, визначні місця, великі міста, основні пам'ятки історії та культури, державні свята.
Свята і традиції	Назви свят в Україні та країнах, мова яких вивчається. Вітання. День народження. Місце, дата, час проведення свята/ події, святкове меню, святкування.
Шкільне життя й освіта	Шкільне приладдя, шкільні меблі, навчальні предмети, розклад уроків, урок іноземної мови, види діяльності на уроках, робочий день, шкільні події, позакласні заходи, шкільні свята, типи шкіл, правила поведінки. Освіта в Україні та за кордоном, заклади освіти, міжнародні освітні програми, іспити.
Робота і професія	Характеристика професій, сучасні професії, престижні професії в Україні та за кордоном, плани на майбутнє, здібності, вибір професії, професійні якості й уміння, пошук роботи.

МОВНИЙ ІНВЕНТАР – ГРАМАТИКА (АНГЛІЙСЬКА МОВА)

Категорія	Структура
Adjective	Comparative and superlative degrees, structures with as ... as, so ... as rather, almost, quite Adjectives formed with suffixes/prefixes, compound adjectives, present/past participles as adjectives

Adverb	<p>Frequency and movement, place, chronological sequence, manner, time markers for past, present and future Present Perfect + yet/already (slowly, well, etc.) Comparative and superlative forms, Basic quantifiers (a lot, a little, very, too, rather, etc) Advanced adverbials of time (beforehand, afterwards)</p>
Clause	<p>'have' / 'be' in the present tense Agreement between nouns and verbs wh-questions, yes/no questions, pro-clause with so, not (I think so. I hope not.) Who, which, that in relative clause; defining vs. non-defining relative clauses First, second and third conditional Reported speech with temporal shift (reported statements, commands, requests, questions), reporting verbs + that + complement clause</p>
Conjunction	<p>Basic connectors but/and/or/because/so, neither ... nor / either ... or if/ when / as soon as / till / until, etc.+ present simple with future</p>
Determiner	<p>'this'/'these' and 'that'/'those' as determiners Articles 'some' and 'any' in questions and negative statements Basic quantifiers: some, any, no, a lot of/lots of, much, many, zero quantifier, a little, a few enough and too</p>
Modality	<p>'can' for ability; 'would like to' + infinitive; should/shouldn't for advice or suggestions; mustn't for prohibition; may I/we..? for formal and polite requests and permission; have to for present and near future; obligation had to for past; obligation may, must, can/could; would/wouldn't (like) for intention and desire; must/mustn't, need/needn't for (absence of) obligation; should/shouldn't for advice or suggestions; be allowed to for permission; will, might, shall, should, let, could for various purposes; modals + passive; 'may/might' for likelihood; ought to for giving advice; used to/would + infinitive for past routines and habits</p>

Noun	Singular and plural regular / irregular nouns – 's' for possession Proper and common nouns
Phrase	'be' + adjective (size, colour, emotional state) Verbs taking 'to' + infinitive / verbs taking verb + ing
Preposition	Basic prepositions of place / movement / direction Basic prepositions of time (in, on, at, from... to..., by, during) 'of' for a part or aspect, possession and attribution with / by + agent Prepositions in time phrases
Pronoun	Personal pronouns Object pronouns Possessive pronouns Reflexive pronouns for emphasis / as object/complement Indefinite compound pronouns some / any + thing / one / where / body Negative pronouns
Verb	Imperatives 'have got' in the present tense there is(n't)/are(n't) Tag responses / question tags (positive/negative, all tenses) Prepositional vs. phrasal verbs (separable/inseparable) Present Simple for opinions, likes and dislikes Present Simple for daily routines, facts and states Present Continuous for time of speaking Present Continuous / Future Simple for plans and intentions Future with be going to Future Continuous Past Simple for finished actions Present Perfect with present reference Present Perfect for personal experiences in the past Past Simple vs. Past Continuous Past Perfect / Past Perfect Continuous Passive voice)

МОВНИЙ ІНВЕНТАР – ГРАМАТИКА (НІМЕЦЬКА МОВА)

Категорія	Структура
Adjektiv	Steigerungsstufen; Deklination der Adjektive; Substantivierte Adjektive; Steigerungsstufen der Adjektive (besondere Formen); Deklination der Adjektive auf -a, -e, -er, -el

Adverb	Pronominaladverbien Steigerungsstufen der Adverbien
Präposition	Präpositionen mit Dativ/Akkusativ Präpositionen mit Akkusativ Präpositionen mit Dativ: aus, bei, nach, seit, von, mit, zu, ab Präpositionen mit Genitiv
Pronomen	Personalpronomen im Nominativ, Akkusativ Possessivpronomen Unpersönliches "es" Interrogativpronomen: wer, was, wie viel Demonstrativpronomen: der/das/die Indefinitpronomen: jeder, alle, einige, viele Fragepronomen: welcher, was für ein Indefinitpronomen: nichts, etwas, jemand, einer, keiner, was Relativpronomen: der/das/die Demonstrativpronomen -dieser, - jener, -solcher
Satz	Objektsatz; Ob-Satz; Temporalsatz (ohne Plusquamperfekt); Kausalsatz; Attributsatz; Finalsatz; Lokalsatz; Konditionalsätze; Die Satzreihe; Temporalsätze; Konsekutivsätze; Konzessivsätze
Substantiv	Substantive im Dativ Substantive im Genitiv Verbalsubstantiv Substantive der fremden Herkunft

Verb	Imperativ Modalverben Perfekt Präteritum; Modalverben im Präteritum Futur Infinitiv Aktiv mit zu/ohne zu Infinitivkonstruktionum... zu + Infinitiv Konjunktiv II der Höflichkeit von haben Infinitivkonstruktion statt... zu + Infinitiv, ohne ... zu + Infinitiv Das Verb lassen Partizip I Plusquamperfekt: Vorzeitigkeit Konjunktiv II von haben, sein, werden, können, mögen Konjunktiv II. Irreale Bedingungssätze (Irreale Konditionalsätze) Die Umschreibung des Konjunktivs II mit würde + Infinitiv (Höflichkeit, Wunsch, Vorschlag, Aufforderung)
------	--

МОВНИЙ ІНВЕНТАР – ГРАМАТИКА (ФРАНЦУЗЬКА МОВА)

Категорія	Структура
Article	Les articles indéfinis, définis et partitifs L'article zéro
Nom	L'accord: le masculin et le féminin, le singulier et le pluriel Les comparatifs du nom
Pronom	Les pronoms sujets Les pronoms toniques Les pronoms interrogatifs Le pronom indéfini on Les pronoms COD et COI Les pronoms en et y Les pronoms relatifs;
Adjectif	Les adjectifs possessifs Les adjectifs démonstratifs L'accord: le masculin et le féminin, le singulier et le pluriel Les comparatifs de l'adjectif

Adverbe	<p>Les adverbes de fréquence</p> <p>Les adverbes de quantité</p> <p>Les adverbes de manière</p> <p>Les adverbes de temps</p> <p>Les adverbes d'intensité</p> <p>Les adverbes en - ment</p>
Nombre	Les nombres cardinaux et ordinaux
Verbe	<p>Le présent de l'indicatif</p> <p>L'impératif</p> <p>La négation</p> <p>L'interrogation</p> <p>Le futur proche</p> <p>Le passé récent</p> <p>Le passé composé</p> <p>L'imparfait</p> <p>Le passé composé opposé à l'imparfait</p> <p>Le plus-que-parfait</p> <p>Le futur simple</p> <p>Le conditionnel présent</p> <p>Le futur dans le passé</p> <p>Le passif</p> <p>Le subjonctif</p> <p>Le gérondif</p> <p>Le participe présent et passé</p> <p>La concordance des temps</p>
Préposition	<p>Les prépositions de lieu</p> <p>La situation dans l'espace</p> <p>Les prépositions de temps</p>
Restriction	Ne...que
La condition	si+passé composé/présent ou futur ou impératif
L'hypothèse	si+imparfait/conditionnel présent
Le regret	si+ plus-que-parfait/conditionnel présent ou passé
Phrase	<p>Le discours rapporté au présent et au passé</p> <p>Les articulateurs chronologiques</p>

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ВСТУПНИКІВ

Результати складання іспиту з іноземної мови оцінюються за шкалою від **100** до **200** балів.

Вступні випробування представлені у формі тестових завдань, загальна кількість завдань у тесті – **32** (завдання з вибором однієї правильної відповіді, завдання на встановлення відповідності та завдання на заповнення пропусків у тексті).

Кожне завдання оцінюють у **0** або **1** бал: **1** бал, якщо вказано правильну відповідь; **0** балів, якщо вказано неправильну відповідь або відповіді на завдання не надано.

ТАБЛИЦЯ ПЕРЕВЕДЕННЯ ТЕСТОВИХ БАЛІВ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ національного мультипредметного тесту до шкали 100–200

Тестовий бал	Бал за шкалою 100–200
5	100
6	105
7	110
8	114
9	118
10	122
11	125
12	128
13	131

14	134
15	136
16	138
17	140
18	142
19	143
20	144
21	145
22	146
23	148
24	149
25	150
26	151
27	152
28	153
29	154
30	155

31	156
32	158
33	160
34	162
35	165
36	168
37	171
38	174
39	176
40	179
41	182
42	186
43	190
44	195
45	200

Для проходження тестів потрібно набрати не менше **100** балів. **Максимальна кількість балів**, що може набрати учасник тестування, **правильно виконавши всі** завдання тесту з іноземної мови, – **200**.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Англійська мова

1. Барановська Т. В. Граматика англійської мови. Збірник вправ. К. : ВП Логос, 2002. 367 с.
2. Бородіна Г. І. Англійська мова. К. : Вища школа, 2004. 305 с.
3. Верба Г. В. Довідник з граматики англійської мови. К. : Вища школа, 2005. 279 с.
4. Голіцинський Ю. Граматика. Збірник вправ. К. : Арії, 2015. 543 с.
5. Raymond Murphy English Grammar in Use. A self-study reference and practice book for intermediate students. Cambridge University Press, 2015. 327 p.
6. Soars Liz and John. Headway Pre-Intermediate. Oxford: OUP, 2007. 160 p.
7. Soars Liz and John. Headway Intermediate. Oxford: OUP, 2003. 160 p.

Німецька мова

8. Захаров Ю. М. Deutsch für Hochschulen : [навчальний посібник з німецької мови для студентів немовних спеціальностей вищих навчальних закладів]. Кам'янець-Подільський : ФОП Сисин О.В., 2010. 352 с.
9. Захаров Ю. М. Lehr- und Übungsbuch der deutschen Sprache. T.1 : [навчальний посібник з німецької мови для студентів немовних спеціальностей вищих навчальних закладів]. Кам'янець-Подільський : «Абетка-НОВА», 2002. 252 с.
10. Захаров Ю. М. Lehr- und Übungsbuch der deutschen Sprache. T.2 : [навчальний посібник з німецької мови для студентів немовних спеціальностей вищих навчальних закладів]. Кам'янець-Подільський : «Абетка-НОВА», 2006. 244 с.
11. Онуфрієва Л. А. Praktisches Deutsch : [навчально-методичний посібник з граматики німецької мови для студентів I-II курсів немовних спеціальностей вищих навчальних закладів]. Кам'янець-Подільський : Апостроф, 1999. 104 с.

12. Duden Grammatik der deutschen Gegenwartssprache/ hrsg. u. bearb. Von Günther Drosdowski in Zusammenarbeit mit Peter Eisenberg..[Autoren: Peter Eisenberg...]. 7..völlig neu bearb. u. erw. Aufl. Mannheim; Leipzig; Wien; Zürich : Dudenverl., 1995.
13. Reimann M. Grundstufengrammatik für Deutsch als Fremdsprache 240 Seiten 001575-7,2009, Max Hueber Verlag 4. Schmitt D. Lehr-und Übungsbuch der deutschen Grammatik. Kiew : Metodika, 2002.
14. Бичко Г., Кудіна О. Українсько-німецький розмовник. К.:Освіта,1998.
15. Басанець З. О., Бублик В. Н. Новий німецько-український та українсько- німецький словник. К.: А.С.К. 2002.
16. Лисенко Е. І. Вступний курс фонетики німецької мови. К.: Освіта, 2002.
17. Євгененко Д. А., Білоус О.М., Гуменюк О.О, Зеленко Т. Д. Практична граматики німецької мови. Вінниця, 2004. 340 с.
18. Щербань Н. П., Лабовкіна Г. А., Бачинський Я. В., Кушнерик В. І. Німецька мова. Чернівці, 2005. 500 с.

Французька мова

19. Крючков Г. Г., Хлопук В.С., Корж Л.П., Харламова Г.С., Студенець П.С. Поглиблений курс французької мови. Київ: «Вища школа», 2000.
20. Драненко Г. Ф. Francais niveau avance DALF: Підруч для вищ. навч. закл. К.: Ірпінь: ВТФ „перун”, 2002. 232 с.
21. Г. Г. Крючков, М. П. Мамотенко, В. С. Хілопук, В. С. Воєводська. Прискорений курс французької мови. К.: Видавництво А.С.К., 2003. 384 с.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

Онлайн курси:

1. <http://www.free-english.com>
2. <http://www.englishpage.com>
3. <http://www.englishspace.ort.org/>

4. <http://www.bellenglish.com>

Аудіо-книги:

1. <http://www.audiobooksforfree.com>

Бібліотеки:

1. www.ipl.org <http://digital.library.upenn.edu/books>

2. <http://sunsite.berkeley.edu/alex>

Словники:

1. www.yourdictionary.com

2. www.m-w.com

3. www.oxfordlearnersdictionaries.com